

Hyvinvointi- kertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistieto

Tapani Kauppinen ja
Katri Kilpeläinen

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

8.5.2026

Kenelle tämä koulutus on tarkoitettu?

Tämä koulutus on tarkoitettu erityisesti

- kuntien ja hyvinvointialueiden viranhaltijoille
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaattoreille
- sote-, sivistys- ja elinvoimajohdolle
- luottamushenkilöille päätöksenteon tueksi

Koulutuksen tavoitteena on

- helpottaa hyvinvointikertomuksen tekemistä
- tukea yhteistä ymmärrystä ja vertailtavuutta
- antaa selkeä vähimmäispohja hyvinvointikertomustyölle – ei rajoittaa työtä

Koulutuksen sisältö

- Mikä on Hyvinvointikertomus ja –suunnitelma?
- Mikä on hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistieto?
- Miten vähimmäistieto on valittu?
- Vähimmäistiedon indikaattorit kokonaisuutena
- Vähimmäistiedon indikaattorit yksitellen
- Mistä vähimmäistieto löytyy?
- Miten vähimmäistietoa käytetään?
- Miten indikaattorilistoja jatkossa kehitetään?
- Usein kysytyt kysymykset eli UKK

Mikä on
Hyvinvointi-
kertomus ja
-suunnitelma?

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma

- [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä \(612/2021\)](#) velvoittaa, että §6 ja §7 mukaisesti kaikissa kunnissa ja hyvinvointialueilla tulee tehdä hyvinvointikertomus kerran valtuustokaudessa, ja sen tavoitteita ja toimenpiteitä tulee päivittää vuosittain osana hyvinvointialueen ja kunnan työn suunnittelua
- Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ovat tärkeitä työkaluja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelussa, seurannassa, arvioinnissa ja raportoinnissa sekä alueellisten erojen tunnistamisessa.
- Hyvinvointikertomustyö jakaantuu a) kertomusosaan, jossa kuvataan hyvinvoinnin nykytilanne, ja b) suunnitelmaosaan, jossa on kuvattu tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi, c) vuotuisen raportointiin.

Mikä on
hyvinvointi-
kertomuksen ja
-suunnitelman
vähimmäistieto?

Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistieto

- [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä \(612/2021\)](#) velvoittaa, että 29 § mukaisella asetuksella säädetään kuntien ja hyvinvointialueiden hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistiedoista, jotta raporteissa käytettävä tietopohja on yhtenäinen kaikkialla Suomessa.
- Vähimmäistietoa käytetään apuna kerran valtuustokaudessa tehtävään laajaan hyvinvointikertomukseen, hyvinvointikertomuksen pohjalta tehtävään hyvinvointisuunnitelmaan sekä vuotuisessa seurannassa
- Yhtenäisillä tietojohdamisen keinoilla varmistetaan, että eri puolilla Suomea kuntien ja hyvinvointialueiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiat ovat linjassa keskenään ja toimenpiteet väestön hyvinvoinnin ja terveyden tukemiseksi kulkevat samaan suuntaan.
- Hyvinvointikertomuksen vähimmäistiedot ovat laadittu erikseen kunnalle ja hyvinvointialueelle. Listat ovat siltä osin sisäkkäisiä, että hyvinvointialue käyttää hyvinvointikertomusta tehdessään kuntien kertomuksia hyödyksi, ja täydentää tietoja esimerkiksi väestöryhmittäin ja alueittain sekä kohdistaa toimiaan hyvinvointialueen näkökulmasta.

Vähimmäistiedon indikaattorilistat [Innokylässä](#)

8.5.2026

Mitä vähimmäistieto ei ole?

Vähimmäistieto:

- ei ole täydellinen kuva hyvinvoinnista
- ei korvaa paikallista tietoa tai kokemustietoa
- ei rajoita hyvinvointikertomuksen laajentamista
- Se on yhteinen lähtötaso, josta kunta tai alue jatkaa eteenpäin omien painopisteidensä mukaisesti

Sote-johdamisen vähimmäistieto vs. Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistieto

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen johtamisen seurannalle (eli hyvinvointialueiden arvioinnille) on omat vähimmäistietonsa.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen johtamisen vähimmäistieto (”sote-johdamisen vähimmäistieto” ja hyvinvointialueiden ja kuntien hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistieto (”hyte-johdamisen vähimmäistieto”) ovat itsenäisiä kokonaisuuksia, mutta ne rikastuttavat toisiaan.
- Molemmat ovat syksyllä 2026 saatavissa THL:n [Seurannan, arvioinnin ja ohjauksen raportointipalvelusta](#)

Käyttö toistaiseksi vielä vapaaehtoisista

- Vähimmäistietojen käyttämisen velvoittavuutta vielä odotellaan, koska vähimmäistietoasetus on vielä ministeriön valmistelussa 05/2026 lausuntokierroksen pohjalta
- Hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman vähimmäistieto on ollut suosituksena laajasti käytössä kunnilla ja hyvinvointialueilla jo vuodesta 2018 alkaen.
- Asetuksen lainvoimaisuuden myötä tätä diasettiä tarkennetaan, oletettavasti ainakin vuotuisen raportoinnin osalta.

Miten
vähimmäistieto
on valittu?

Vähimmäistiedon vaatimukset

- Indikaattoripaketti samaan aikaan lyhyt ja kattava
- Kaikista kunnista/alueilta löytyvää tietoa
- Pienillekin kunnille merkityksellisiä ja mahdollisia
- Luotettavia
- Olemassa olevista säännöllisistä tiedonkeruista saatavia
- Maksuttomia
- Kokoavasti ilmiötä kuvaavia
  - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn rakenteita ja toimintaa kuvaavia indikaattoreita
  - Eri toimialojen indikaattoreita (jokaiselle toimialalle mukana oma ”koukkuindikaattori”)
  - Ehkäisevien ja korjaavien palveluiden indikaattoreita
  - Väestön hyvinvoinnin tilaa kuvaavia indikaattoreita
  - Väestöryhmittäin: sukupuoli, ikä, syntyperä, sosioekonominen asema, toimintarajoitteisuus...

Miten vähimmäistieto on valittu?

- **Vuosi 2018:**
  - Lähtökohta: Kunnat ja alueet toivoivat THL:ltä hyvinvointikertomuksille vähimmäistietoa ja toiveeseen vastattiin.
  - THL:n avainindikaattorihanke INDI:n (2009-2012) indikaattoripaketti oli ensimmäisten luonnosten pohjana.
  - Työskentelytapoja: Avoimia työpajoja, THL:n sisältöasiantuntijoiden työskentelyä, luonnokset avoimesti kommentoitavana THL:n nettisivuilla, kohdennettuja alue- ja kuntakommenttipyyntöjä, henkilökohtaisia tietopyyntöjä, esityksiä useissa kansallisissa HYTE-tilaisuuksissa.
  - Laaja joukko kommentoijia valtionhallinnosta, kunnista, maakunnista, sote-järjestöistä
  - THL:n Sote-tietopohjan Ohjausryhmä hyväksyi ehdotuksen 14.11.2018 ja indikaattorilistat laitettiin THL:n verkkosivuille julkisesti saataville.
- **Vuodet 2018-2022:** Ehdotukset kuntien ja hyvinvointialueiden vapaaehtoisessa käytössä. Listoihin tehtiin vain teknisiä päivityksiä.
- **Vuosi 2022:** Vuoden 2018 ehdotusta muokattiin asetukseen sopivaksi 03-10/2022 STM:n, Kuntaliiton, DigiFinlandin, THL:n ja hyvinvointialueiden yhteistyönä. Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntokierros 10/2022. Kommentteja tuli 62 eri taholta.
- **Vuodet 2023-2025:** Hyvinvointikertomuksen vähimmäistieto STM:n sisäisen asetusvalmistelutyöryhmän työstettävänä.
- **Vuosi 2026:** Asetus sosiaali- ja terveysministeriön lausuntokierroksella 5/2026. Asetuksen antamisen aikataulu on toistaiseksi avoin.

Vähimmäistiedon
indikaattorit
kokonaisuutena

Vähimmäistiedon laajuus

Hyvinvointialue (88 kpl)

- Väestö ja elinolot (11 kpl)
- Terveyden ja hyvinvoinnin tila (43 kpl)
- Tehdyt toimet sote-palveluissa (16 kpl)
- Tehdyt toimet muilla kuin sote-toimialalla (10 kpl)
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet alueella ja alueen kunnissa (4 kpl + itsearviointi 4 kpl)

Kunta (53 kpl)

- Väestö ja elinolot (8 kpl)
- Hyvinvoinnin ja terveyden tila (23 kpl)
- Tehdyt toimet kunnassa (11 kpl)
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet kunnassa (5 kpl + itsearviointi 6 kpl)

- [Indikaattorilistat täällä](#)
- Osa mittareista samoja.
- Hyvinvointialue voi hyvinvointikertomusta tehdessään käyttää kuntien kertomuksia hyödykseen, ja kohdistaa toimiaan sinne missä niitä eniten tarvitaan.
- Tavoitteena tukea hyvinvointikertomustyötä, ei rajata näkökulmia.
- Kyseessä on vain vähimmäistieto ja kunta/alue saa koostaa tilannekuvaa laajemminkin.
- Mikäli indikaattorin keräämää tietoa on mahdollista tarkastella sukupuolittain, kieliryhmittäin, ikäryhmittäin, sosioekonomisen aseman mukaan, alueellisesti tai kulttuuritaustan mukaan, tämä tarkastelu kannattaa tehdä. Näin voidaan havaita väestöryhmittäisiä eroja tarkastellun mittarin kuvaamassa ilmiössä.

Vähimmäistiedot ikäryhmittäin

Kuntien 53 mittarista

- Lapset/nuoret 25
- Työikäiset 4
- Iäkkäät 4
- Kaikki ikäryhmät 20

Alueen 88 mittarista

- Lapset/nuoret 37
- Työikäiset 31
- Iäkkäät 28
- Kaikki ikäryhmät 15

Esimerkkejä vähimmäistiedon indikaattoreista

Indikaattori	Teema	Tietolähde
Hyvinvoinnin tila		
Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus, % 20 vuotta täyttäneistä, koulutusryhmittäin	Terveystila	Terve Suomi (THL)
Tehdyt toimet Sote-palveluissa		
Elintapaneuvonnan toteutuminen tyypin 2-diabetes-riskissä oleville Käypä hoito – suosituksen mukaisesti	Sosiaali- ja terveystoimi	Perusterveydenhuoltotilasto (THL)
Tehdyt toimet muilla toimialoilla kuin sotessa		
Liikuntapalvelut hyvinvointialueella	Liikuntatoimi	Lipas.fi-tietokanta
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet		
Hyvinvointialueen HYTE-työn aktiivisuus	HYTE-rakenteet	TEAviisari (THL)

Esimerkki vähimmäistiedon indikaattorista, joka kuvaa isompaa ilmiötä: koululounas

Esimerkki vähimmäistiedon indikaattorista, joka kuvaa isompaa ilmiötä: kaatumiset

"Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot yli 65 vuotta täyttäneillä" on meillä paljon suurempi kuin naapureilla!

Päihteet?
Väkivalta?

Raput vai
hissi?

Pihojen
liukkaus,
lumet?

Lääkitys
kohdallaan?

Katujen kunto,
lumet?

Yksinäisyys?
Harrastukset?

Ravitseminen
kotona?

Tarpeenmukainen
hoitopaikka?

Asuntojen
esteettömyys?

Diagnoosit
kohdallaan?

Ravitseminen
laitoksissa?

Toimintakyky?
Liikunta?

Vähimmäistiedon tietolähteet: THL:lle toimitettavat tiedot

Hyvinvointialueiden ja kuntien THL:lle toimittamat tiedot:

- Perusterveydenhuoltotilasto (sis. Avohilmo ja Hilmo) (THL): Sotkanet 3231, 3233, 3235, 3693, 5002, 5005, 5006, 5008, 5022, 5274, 6008, OAB61
- Rokotusrekisteri (THL): Sotkanet 3866, 3867, 3869, 3297
- Raskaudenkeskeyttämisrekisteri (THL): Sotkanet 232
- Sosiaalipalvelujen toimintatilasto (THL): Sotkanet 3262, 3519
- TEAviisari (THL): Sotkanet 5152, 5153, 5146, 5396, 5309, 6408, 6409, 5144, 468
- Kouluterveyskysely (THL): useita indikaattoreita (THL kerää kyselyillä)
- Terve Suomi (THL): useita indikaattoreita (THL kerää kyselyillä)
- Jätevesitutkimus (THL) – vain kuntien listalla

Vähimmäistiedon tietolähteet: Muille kuin THL:lle toimitettavat tiedot

Hyvinvointialueiden ja kuntien muille toimijoille (kuin THL:lle) toimittamat tiedot:

- Tilastokeskus – Väestötilasto: Sotkanet 1065, 206, 1068
- Tilastokeskus – Väestöennuste: Sotkanet 814, 811, 760
- Tilastokeskus – Varhaiskasvatus: ei Sotkanet-indeksiä
- Tilastokeskus – Työssäkäyntitilasto: Sotkanet 5387, 5099
- Tilastokeskus – Asunnot ja asuinolot: Sotkanet 237
- Tilastokeskus – Kuolemansyyt, tulonjakotilasto: Sotkanet 4182, 4183
- Tilastokeskus - Rikos- ja pakkokeinotilasto: Sotkanet 3113, 3114 (vai kuntien listalla)
- KEHA-keskus – Kototietokanta
- TEM – Kototietokanta
- TEM – Työnvälitystilasto: Sotkanet 3071
- Kela – Sairauspäivärahat, kuntoutus: Sotkanet 5663, 5641, 5653
- ETK – Työeläkkeet: Sotkanet 5663 ja 5653
- Suomen Syöpärekisteri: Sotkanet 3620, 3621, 6103
- Opetushallitus - MOVE!-järjestelmä: Sotkanet 5477, 5478
- Kuntaliitto ja OKM: Kulttuuritilastot
- Lupa- ja valvontavirasto (LVV): Nuorisotyön tilastot: nuorisotilastot.fi
- Jyväskylän yliopisto: Liikuntatoimen tilastot, [Lipas.fi](http://lipas.fi)
- Suomen Ympäristökeskus SYKE: Elinympäristön tietopalvelu Liiteri, <https://liiteri.ymparisto.fi/>
- Pelastuslaitokset ja Sisäministeriö (pelastustoimen rekisterit ja raportointi)
- Ympäristöministeriö. (Kunnilla on velvollisuus toimittaa Ympäristömeludirektiiviin (2002/49/EY) perustuvat meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat ympäristöministeriölle)

Vähimmäis-
tiedon
indikaattorit
yksitellen

Hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö (hyvinvointialueet ja kunnat)

Luonnos 5/2026

VÄESTÖ JA ELINOLOT

- Ikäryhmittäinen väestörakenne: 0-17v/18-64v/65+% väestöstä
- Väestöennuste 2040: 0-17v/18-64v/65+% väestöstä
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä
- [Ulkomaalaista syntyperää olevien 0-19 -vuotiaiden osuus \(%\) vastaavan ikäisestä väestöstä \(Vain HVA\)](#)
- [Ulkomaalaista syntyperää olevien 20 vuotta täyttäneiden osuus \(%\) vastaavan ikäisestä väestöstä \(Vain HVA\)](#)
- Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä
- Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu
- Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15-64-vuotiaista
- [Ulkomaalaiset työttömät työnhakijat, % ulkomaalaisten työvoimasta \(Vain HVA\)](#)
- Yksin asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä
- Omaishoidon tuella kotona hoidettavat 75 vuotta täyttäneet vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

TERVEYDEN TILA

- Tervehampaiset 12-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä suun terveydenhuollon tarkastuksessa käyneistä
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % oppilaista
- [Suun terveydenhuollon 18 vuotta täyttäneiden asiakkaiden CPI-indeksien keskiarvo \(Vain HVA\)](#)
- Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % oppilaista
- [Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus, % 20 vuotta täyttäneistä, koulutusryhmittäin \(Vain HVA\)](#)
- Sairastavuusindeksi, ikävakioitu
- [Menetetyt elinvuodet \(PYLL\) ikävälillä 25 - 80 vuotta / 100 000 vastaavan ikäistä, pienituloiset \(Vain HVA\)](#)
- [Menetetyt elinvuodet \(PYLL\) ikävälillä 25 - 80 vuotta / 100 000 vastaavan ikäistä, hyvätuloiset \(Vain HVA\)](#)

Hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö (hyvinvointialueet ja kunnat)

Luonnos 5/2026

ELINTAVAT JA RISKITEKIJÄT

- Terveyttä edistäviä elintapoja -summaindikaattori, % 4. ja 5. luokan, ja 8. ja 9. luokan oppilaista
- Suotuisat elintavat -summaindikaattori, % 20-69 -vuotiaista (Vain HVA)
- Ylipainon (ml. lihavuuden) yleisyys (%) 2 - 16-vuotiaista
- Lihavien osuus (kehon painoindeksi BMI $\geq$ 30kg/m²), % 20 vuotta täyttäneistä, koulutusryhmittäin (Vain HVA)
- Niukasti kasviksia sekä hedelmiä ja marjoja syövien nuorten osuus, % oppilaista
- Niukasti kasviksia sekä hedelmiä ja marjoja syövien nuorten osuus, % 20 vuotta täyttäneistä, koulutusryhmittäin (Vain HVA)
- Käyttää päivittäin tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja, % oppilaista
- Päivittäin tupakka- tai nikotiinituotteita käyttävien osuus koulutusryhmittäin (%), 20 - 64-vuotiaat (Vain HVA)
- Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % oppilaista
- Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C), % 20 vuotta täyttäneistä (Vain HVA)
- Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa, % oppilaista
- Kannabista 12 viime kuukauden aikana käyttäneiden osuus (%), 20 - 64-vuotiaat (Vain HVA)
- Stimulanttihuumeiden käyttö jätevesiverkoston alueella, mg / 1 000 asukasta /päivä (suomalaiset kaupungit lähialueineen) (Vain Kunta)
- Pelaa rahapelejä viikoittain, % oppilaista
- Rahapelaaminen vähintään alhaisen riskin tasolla (PGSI $\geq$ 1 pistettä), % 20 vuotta täyttäneistä (Vain HVA)
- Nukkuu arkisin alle 8 tuntia, % oppilaista
- Riittämättömästi nukkuvien osuus (%), 20-64-vuotiaat (Vain HVA)
- Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus, % 20 vuotta täyttäneistä, koulutusryhmittäin (Vain HVA)

Hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö (hyvinvointialueet ja kunnat)

Luonnos 5/2026

MIELENTERVEYS

- Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % oppilaista
- Psykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus, % 20 vuotta täyttäneistä, koulutusryhmittäin (Vain HVA)
- Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % oppilaista
- Positiivinen mielenterveys (SWEMWBS) -mittarin pistemäärän keskiarvo, % 20 vuotta täyttäneistä, koulutusryhmittäin (Vain HVA)

ELÄMÄNLAATU

- Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % oppilaista
- Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus, % 20 vuotta täyttäneistä (Vain HVA)

TYÖ- JA TOIMINTAKYKY

- Itsensä täysin tai osittain työkyvyttömäksi kokevien osuus (%), 20 - 74-vuotiaat, koulutusryhmittäin
- Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. ja 8. luokan oppilaista, niiden osuus, joilla heikko fyysinen toimintakyky
- 100 metrin matkan juoksemisessa suuria vaikeuksia kokevien osuus, % 20-64 -vuotiaista (Vain HVA)
- 500 metrin matkan kävelemisessä suuria vaikeuksia kokevien osuus, % 65 vuotta täyttäneistä (Vain HVA)
- Itsestä huolehtimisessa vähintään suuria vaikeuksia kokevien osuus, % 75 vuotta täyttäneistä (Vain HVA)

Hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö (hyvinvointialueet ja kunnat)

OSALLISUUS

- Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % oppilaista
- Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 20 vuotta täyttäneistä, koulutusryhmittäin (Vain HVA)
- Syrjintää kokeneiden osuus, % 20-74 -vuotiaista maahan muuttaneista (Vain HVA)

TURVALLISUUS

- Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % oppilaista
- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % oppilaista
- Päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokeneiden osuus, % 20 vuotta täyttäneistä (Vain HVA)
- Tapaturmaindeksi, ikävakioitu
- Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta (Vain Kunnat)
- Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1000 asukasta (Vain Kunnat)

Hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö (vain hyvinvointialueet)

Luonnos 5/2026

HYTE SOTESSA

- Äitiysneuvolan määräaikaisten terveystarkastusten peittävyys
- Lastenneuvola, 0 - 6-vuotiaita / terveydenhoitajien henkilötyövuosi
- Lääkärien henkilöstömitoitus koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, oppilasta / lääkäreiden henkilötyövuosi
- Lastenneuvolan laajojen terveystarkastusten peittävyys 4-vuotiailla
- Kouluterveydenhuollon laajan terveystarkastuksen peittävyys 8.luokkalaisilla
- Työttömien terveystarkastukset, % työttömistä
- Terveystarkastukset 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisistä
- Syöpäseulontoihin osallistuneiden osuus kutsutuista, % (kohdunkaulan syöpä, rintasyöpä, suolistosyöpä)
- Tuhkarokko-, sikotauti- ja vihurirokkokattavuus eli MPR-rokotteen 1. annoksen kattavuus
- Papilloomavirus- eli HPV-rokotuskattavuus
- Influenssarokotuskattavuus, 65 vuotta täyttäneet
- Perheitä lapsiperhepalveluiden kotipalveluissa, % lapsiperheistä, kunnan kustantamat palvelut
- Raskaudenkeskeytykset alle 25-vuotiailla / 1 000 15 - 24 -vuotiasta naista
- Elintapaneuvonnan toteutuminen tyypin 2-diabetes-riskissä oleville Käypä hoito – suosituksen mukaisesti
- Lääkärin vastaanottopalveluita riittämättömästi saaneiden osuus, (%) tarvinneista, 20 vuotta täyttäneet, koulutusryhmän mukaan
- Kokenut esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä (%), 65 vuotta täyttäneet

Hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö (hyvinvointialueet ja kunnat)

HYTE MUILLA TOIMIALOILLA KUIN SOTESSA

- Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset, % 0 - 6-vuotiaista (sis. kunnalliset ja yksityiset varhaiskasvatustoimijat)
- Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % hyvinvointialueen / kunnan peruskouluista
- Oppilaalle on varattu yli 25 minuuttia kouluruuan syömiseen, kyllä/ei
- Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus on tehty peruskoulussa kolmen vuoden välein, % hyvinvointialueen / kunnan kouluista
- Kulttuuripalvelut hyvinvointialueella / kunnassa
- Nuorisopalvelut hyvinvointialueella / kunnassa
- Liikuntapalvelut hyvinvointialueella / kunnassa
- Kevyen liikenteen väyliä (metriä) / asukas
- Päivittäistavarakaupasta enintään 1 kilometrin päässä asuvat (linnuntie-etäisyys), % väestöstä
- Enintään 1 kilometrin päässä lähivirkistysalueista asuvat, % väestöstä
- Rakennuspalot / 10 000 asukasta (Vain HVA)
- Melusta kärsivien ihmisten määrä kunnittain, yli 55 dB vuorokausitaso tai 50 dB yöaikaan (Vain yli 100 000 asukkaan kaupungit)

Hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö (hyvinvointialueet)

Luonnos 5/2026

HYTE-RAKENTEET

- Hyvinvointialueiden / kunnan HYTE-kerroin, 0 - 100
- Hyvinvointialueen / kunnan HYTE-työn aktiivisuus
- Väestöryhmien välisten terveyserojen raportointi hyvinvointialueen kuntien / kunnan valtuustoille, % tiedot toimittaneista alueen kunnista (kunnassa kyllä/ei)
- Ennakkoarvioinnin käyttö hyvinvointialueen kuntien toiminnassa, % tiedot toimittaneista alueen kunnista (kunnassa, kyllä/ei)
- Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä, kyllä/ei (vain Kunnat)

HYTE-RAKENTEET: ITSEARVIOINTI

- Itsearviointi alueellisen / kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelusta ja hyödyntämisestä
- Itsearviointi alueen ja alueen kuntien / kunnan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työn rakenteesta, resursseista ja prosessista
- Itsearviointi alueen ja alueen kuntien / kunnan ehkäisevän päihdetyön rakenteiden vahvuudesta sekä alueen ehkäisevästä päihdetyöstä
- Itsearviointi alueen ja alueen kuntien / kunnan yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja palveluiden yhdenvertaisen saavutettavuuden edistämisestä

Itsearviointi kunnan elinvoiman edistämisestä (Vain Kunnat)

Itsearviointi maahanmuuttajien kotouttamisen edistämisestä (Vain Kunnat)

Mistä
vähimmäistie
to löytyy?

Vähimmäistieto löytyy kahdesta paikasta

1. Innokylän [sivuilla excel-taulukot](#)
2. Kuntaliiton Sähköinen hyvinvointikertomus –palvelussa (maksullinen)
<https://hyvinvointikertomus.fi/>

Huom. Syksyllä 2026: [THL:n Seurannan, arvioinnin ja ohjauksen ydintiedot – raportointipalvelusta](#)

Miten
vähimmäistie-
toa
käytetään?

Miten vähimmäistietoa käytetään hyvinvointikertomuksen tekemisessä?

Valtuustokausittaisen hyvinvointikertomuksen työstämisen esimerkki:

- Kerätkää monialainen ryhmä (hyvinvointiryhmä)
- Kirjatkaa mikä teitä huolettaa
- Tarkistakaa indikaattoreista onko huoli aiheellinen
- Katsokaa muut indikaattorit, joita ei tullut mieleen (vähimmäistietosisältö)
- Lisätkää aiemmin seuratut asiat ja muutenkin seurattavat (esim. erilaisten ohjelmien ja Hyte-kertoimen) indikaattorit
- Hyvinvointikertomuksen liitteenä voi olla lista indikaattoreista, joita on tarkasteltu, mutta joita ei tarkemmin käsitellä laajassa hyvinvointikertomuksessa esimerkiksi epäoleellisuuden vuoksi
- Hyvinvointisuunnitelmassa kuvataan strategiset tavoitteet, toimijat ja seurantamittarit, jotka voivat olla muitakin indikaattoreita kuin vähimmäisindikaattoreita

Mikä on kunnan ja alueen hyvinvointikertomusten ero?

Kunnan hyvinvointikertomus

- **Kunta** (monialainen hyvinvointiryhmä) tekee
- Kuvaa **kuntalaisten** hyvinvoinnin tilaa, tehtyjä toimia ja tavoitteita
- Esitetään **kunta**valtuustolle hyväksyttäväksi
- Tavoitteet ja toimet **kunta**toimijoiden toteutettavissa
- Toimitettava **hyvinvointialueelle** ja julkaistava julkisessa tietoverkossa

Alueellinen hyvinvointikertomus

- **Alue** (monialainen hyvinvointiryhmä) tekee yhdessä **kuntien** kanssa
- Kuvaa **alueen** asukkaiden hyvinvoinnin tilaa, tehtyjä toimia ja tavoitteita
- Tavoitteet ja toimet **alue**toimijoiden (sote + muut toimijat) toteutettavissa ja tukee/ohjaa kuntia
- Julkaistava julkisessa tietoverkossa

Mikä on kunnan ja alueen hyvinvointikertomusten yhteys?

Alueellisessa kertomuksessa hyödynnetään kunnan kertomuksia

- Kuntien huolenaiheet
- Alueen sisäiset erot
- Alueen täydentävä tieto sellaisista ilmiöistä, joita ei kuntatasolla voi tarkastella (esimerkiksi eriarvoisuus, väestöryhmät, kokemustieto)

Alue tekee alueellisen kertomuksen yhdessä kuntien kanssa

- Kuntaedustus
- Muut alueelliset toimijat

Miten
vähimmäistietoa
kehitetään
jatkossa?

Miten vähimmäistietoa kehitetään jatkossa?

- Tähän tulee tekstiä vähimmäistiedon kehittämisestä jatkossa sen jälkeen kun vähimmäistietoasetus ja sen hallintamalli ovat valmiita.

Usein kysytyt
kysymykset

Usein kysytyt kysymykset Uusimmat

- Samana vuonna vuosiraportti ja laaja hyvinvointikertomus?
  - Riittää laaja, olettaen että se sisältää samat ilmiöt kuin vuosiraportti
- Jos indikaattori ei ole päivittynyt?
  - Ei välttämättä raportoida laajasti (kerrotaan yleisesti, että puuttuvat indikaattorit eivät ole päivittyneet)
- Miten indikaattoreita tarkastellaan?
  - Hyvinvointikertomuksessa mikäli mahdollista, aina väestöryhmittäin
  - Alue vertaa koko Suomeen, kunta hyvinvointialueen keskimäärään, naapuri/verrokkiorganisaatioihin
- Miten helpoiten hakea ja raportoida?
  - [Innokylän exceleissä](#) kaikki lähteet/polut, syksyllä 2026 kaikki tulevat [SAO-raportointipalveluun](#), [Sähköisessä hyvinvointikertomuksessa](#) (maksullinen)

Usein kysytyt kysymykset Yleistä

- Onko vähimmäistiedon käyttö pakollista?
  - Ei ole. Tällä hetkellä (5/2026) se on vain ehdotus, täysin vapaaehtoinen työkalu kuntien ja alueiden käyttöön. Yhtenäisten indikaattoreiden käyttäminen on toki suositeltavaa, koska se mahdollistaa kuntien ja alueiden keskinäisen vertailun. Vähimmäistietosisältö oli lausuntokerroksella 5/2026 ja se tulee velvoittavaksi.
- Sisältääkö Kuntaliiton Sähköinen Hyvinvointikertomus vähimmäistiedon?
  - Kyllä.
- Muuttuuko vähimmäistieto?
  - Muuttuu. Tämä on 1.versio, jota kehitetään. Vaihdetaan tarvittaessa parempiin tai ajankohtaisempiin indikaattoreihin.
  - Valtakunnalliset linjaukset ja painopisteet otetaan huomioon.

Usein kysytyt kysymykset

Määrä

- Miksi indikaattoreita on niin vähän?
  - Hyvinvointikertomuksia tehtäessä jostain lähdetään liikkeelle, indikaattoreita voi ja pitää täydentää paikallisilla ja ajankohtaisilla asioilla.
- Miksi minun indikaattorini puuttuu listalta, vaikka se on tärkeä?
  - Indikaattoreiden vähäisyyden vuoksi pyritty löytämään kokoavasti tärkeimpiä ilmiötä kuvaavat indikaattorit, joiden kautta voi pureutua yksityiskohtaisempaan tietoon ja josta eri toimijat voivat löytää yhteyden omaan työhönsä.
- Minua huolettava ilmiö, jolle ei ole osoitettu indikaattoria, mitä teen?
  - Kunta/alue täydentää hyvinvointikertomuksen mittaristoa itse tärkeäksi kokemillaan asioilla. Kaikkia tärkeitä ja huolestuttavia ilmiöitä ei ole minimitietolistalla.

Usein kysytyt kysymykset Jatkuuus

- Listalla ei ole indikaattoria, jota olemme seuranneet pitkään, eikö sitä enää seurata?
  - Jos vähimmäistiedosta puuttuu indikaattori, se ei tarkoita etteikö sitä tarvitsisi seurata. Pitkään seurattuja ilmiöitä kannattaa seurata jatkossakin. Alueen oma asiantuntemus ja arvot täydentävät hyvinvointikertomuksen tietosisältöä.
- Miksi Terve Suomi –tutkimuksen indikaattoreita ei ole mukana kuntien vähimmäistiedossa?
  - THL:ssä on organisaatiouudistuksen ja leikkausten yhteydessä arvioitu kokonaisuutena käytettävissä olevat resurssit väestötutkimuksiin. Kansallinen Terve Suomi-tutkimus toteutetaan seuraavan kerran vuonna 2028 ja se tuottaa maksutta tietoa hyvinvointialueittain. Hyvinvointialuekohtaisen tiedon maksuttomuus perustuu siihen, että se voidaan tuottaa nykyresursseilla yhdenmukaisesti koko maahan. Kuntatason tieto taas vaatii erillisen otoksen, mikä kasvattaa kustannuksia ja on tämän vuoksi maksullista ja edellyttää yhteensovitusta kansallisen tiedonkeruun kanssa. Lisätietoja: [suvi.parikka\(at\)thl.fi](mailto:suvi.parikka@thl.fi)

Usein kysytyt kysymykset Yhteys

- Miksi kaikkia vähimmäistietoindikaattoreita ei saa Sotkanetistä?
  - Koska tieto organisaation omasta toiminnasta ja muiden alojen tiedot ovat muualla kuin Sotkanetissä. Suurin osa on kuitenkin Sotkanetissä.
- Miksi mukana ei ole kaikkia Hyte-kertoimen ja muiden erilaisten indikaattoripakettien indikaattoreita?
  - Vähimmäistieto on niin lyhyt. Jokaisesta tärkeimmästä ilmiöalueesta on kuitenkin indikaattori, vaikka ei yhtä kattavasti kuin laajoissa indikaattoripankeissa.
- Mikä on näiden indikaattoreiden yhteys kunnan/alueen arvioinnissa ja ohjauksessa?
  - Hyvinvointikertomuksia voidaan hyödyntää erilaisten arviointien ja ohjauksen taustamateriaalina, mutta erityisesti ne ovat kunnan/alueen oman strategisen johtamisen väline.
- Kunnat joutuvat jo nyt seuraamaan montaa valtakunnallista ohjelmaa ja suositusta, miksi näitä kaikkia mittareita ei ole valmiiksi mukana?
  - Kertomukseen kannattaa liittää erillisselvitysten sijaan myös muut joka tapauksessa seurattavat mittarit. Nyt niitä ei ole, koska ohjelmat tms. vaihtuvat.

Usein kysytyt kysymykset Soveltaminen

- Koskeeko vähimmäistieto sekä laajoja valtuustokausittaisia että suppeampia vuosittain tarkentuvia hyvinvointikertomuksia?
  - Vähimmäistieto on tarkoitettu laajan eli valtuustokausittaisen hyvinvointikertomuksen tekemiseen. Asetuksen myötä tilanne voi muuttua.
- Entä jos tietoa ei ole, ilmiön määrä on vähäinen tai sitä ei pidetä oleellisena?
  - Se todetaan esimerkiksi kertomuksen liitteessä, jotta lukija tietää, että ko. mittaria on tarkasteltu ja tieto on todettu epärelevantiksi. Esimerkiksi suurille kaupungeille osoitettuja mittareita ei välttämättä ole tarpeen tarkastella pienessä kunnassa.

Usein kysytyt kysymykset Järjestöt

Miten järjestöjen rooli näkyy vähimmäistiedossa?

1. Itsearviointi seurojen, yhdistysten ja kunnan yhteistyöstä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi:
  - a) Onko kunta nimennyt henkilön joka vastaa yhdistysyhteistyöstä
  - b) Resurssit: a. avustukset sote-järjestöille ja yhdistyksille euromääräisinä, b. kunnan tilojen käytön maksuton hyödyntäminen järjestö-/yhdistystoimintaan
2. Itsearviointi alueen yhteistyön rakenteesta, resursseista ja prosessista: Järjestöjen osallistuminen ja voimavarat
3. Itsearviointi kunnan/alueen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelusta ja hyödyntämisestä: Järjestöjen osallistuminen

Ps.

”Asukkaiden hyvinvoinnin edistymisen kannalta olennaista on, millainen painoarvo mitatuille tuloksille laitetaan, mitä johtopäätöksiä niistä tehdään, ja mitä toimintaa se synnyttää tai ei synnytä.”